

CONJUNCTIA

- 1.- Cuvântul **de** este conjuncție în următoarele enunțuri: *De vei lua examenul, îți voi cumpăra o geantă de piele ca să pleci cu ea în excursia pe care o aștepti atât de mult de nu mai ai stare.* a.- de (vei lua), de (piele), de (nu mai ai stare);
b.- toate sunt conjuncții. c.- de (vei lua), de (nu mai ai stare).
- 2.- Valoarea morfologică a cuvintelor subliniate din enunțurile: *Le-am dat toate noțiunile, or, dacă nu înțeleg, le mai explic încă o dată, cu gândul că le-or înțelege ori nu.*
a.- conj. coord. adversativă + auxiliar morfologic + conj. coordon. disjunctivă;
b.- toate sunt conjuncții coordonatoare disjunctive;
c.- primele 2 sunt conj. coord. adversative, ultima fiind conj. coord. disjunctivă.
- 3.- Ce părți de vorbire sunt cuvintele subliniate din enunțurile: *Azi am învățat numai o oră, pentru că este foarte cald, numai că trebuie ca mâine să învăț mai mult.*
a.- adverb+loc. conj.+adv.+conj. subord.+prep.+conjuncție subordonatoare;
b.- adv. de mod restrictiv+loc. conj. subordonatoare+locuțiune conjuncțională coordonatoare cu sensul lui dar + conjuncție subordonatoare compusă (ca să);
c.- adv. de mod + prepoziție + conjuncție subordonatoare + adverb + conjuncție subordonatoare + conjuncție compusă subordonatoare.
- 4.- Care este conjuncția care poate avea mai multe valori morfologice?
a.- că, deci, deoarece; b.- ca să, fiindcă, dacă; c.- și, dar, de.
- 5.- Locuțiunea conjuncțională care stabilește un raport de coordonare conclusivă:
a.- pentru că, din cauză că, chiar dacă;
b.- vasăzică, prin urmare, în concluzie; c.- așadar, din pricină că, fiindcă.
- 6.- Conjuncțiile se pot caracteriza prin:
a.- sunt polisemantice;
b.- nu pot reprezenta baza derivativă pentru îmbogățirea vocabularului;
c.- au singure înțeles și pot avea funcții sintactice.
- 7.- Sunt numai conjuncții coordonatoare în seria:
a.- nici, fie, așadar, de; b.- dar, or, însă, ba, fie; c.- deci, și, ca, pentru.
- 8.- Sunt numai conjuncții subordonatoare în varianta:
a.- deși, iar, pentru, ca să, dacă; b.- de aceea, sau, întrucât, încât;
c.- deoarece, fiindcă, deși, încât.
- 9.- Există conjuncții și locuțiuni conjuncționale specializate care introduc numai CZ în seria:
a.- căci, deși, pentru că, cu toate că;
b.- deoarece, întrucât, pentru că, din cauză că, din pricină că;
c.- că, încât, deoarece, deși, măcar că.
- 10.- Există conjuncții și locuțiuni conjuncționale care introduc numai propoziții CV în seria:
a.- dacă, încât, pentru că, deși; b.- întrucât, căci, măcar că, chiar dacă;
c.- deși, cu toate că, măcar că, chiar de, chiar dacă.
- 11.- Raportul de coordonare adversativă este stabilit prin locuțiunea conjuncțională:
a.- așa că, nici să, fără să; b.- numai că; c.- fără să.

- 12.- Există un raport de coordonare copulativă în varianta:
a.- *I-am dat multe cărți, însă niciuna nu i-a plăcut.*
b.- *Nu-i ușor să învețe atâta, precum și să meargă la serviciu.*
c.- *Am învățat mult ca să-mi îndeplinesc visul.*
- 13.- Recunoașteți coordonarea conclusivă în enunțurile:
a.- *Ai reușit, în consecință te vei bucura.* b.- *Ar fi bine, dar, să fii mai atent.*
c.- *A reușit până la urmă să învețe poezia.*
- 14.- Recunoașteți întrebuintărea corectă a conjuncțiilor în varianta:
a.- *Ti-am dat cartea pentru căci erai dornic să o citești.*
b.- *A învățat mai bine, așadar trebuie să recunoști.*
c.- *Nu puteam pentru ca să învăț totul într-o zi.*
- 15.- În care variantă nu apar greșeli în folosirea conjuncției?
a.- *M-a întrebat că de ce n-am venit în excursie.*
b.- *Problema e ca tu să vii la timp.*
c.- *Este important căci ai venit la noi astăzi.*
- 16.- Care sunt valorile morfologice ale cuvântului și din enunțul: *Ai venit și tu să-mi vezi casa și familia, dar familia ta nu-și amintește de mine.*
a.- conjuncție coordonatoare copulativă în toate situațiile;
b.- adverb de întărire, fără funcție sintactică + conjuncție coordonatoare cop. + pronume reflexiv, marcă a construcției reflexive.
c.- conjuncție coordonatoare copulativă în primele două situații + pron. reflexiv.
- 17.- Care este valoarea morfologică a cuvântului cum din enunțurile: *Cum afară este vreme rea, nu plec în oraș. A făcut cum a vrut. Cum a intrat în casă, a și dat drumul la calculator.* a.- conjuncție + adverb de mod + adverb de mod;
b.- conjuncție + conjuncție + adverb de mod;
c.- conjuncție subordonatoare + adverb de mod + conjuncție subordonatoare.
- 18.- Valoarea morfologică a cuvântului fie din enunțurile: *Fie pâinea cât de rea, /Tot mai bună-n țara mea. Eu merg cu tine, fie că vrei, fie că nu vrei să mă iei., este:*
a.- verb copulativ, conjunctiv prezent + conjuncție coordonatoare disjunctivă pereche;
b.- verbe copulative, conjunctiv prezent în toate situațiile;
c.- conjuncții coordonatoare disjunctive în toate situațiile.
- 19.- Varianta în care conjuncția dacă introduce o propoziție subiectivă:
a.- *Îi voi da cartea, dacă va veni repede.*
b.- *Întrebarea este dacă voi lua examenul.*
c.- *Nu se știe dacă voi ajunge la timp.*
- 20.- Care sunt conjuncțiile și loc. conjuncț. specializate care introduc propoziții CV?
a.- *dacă, deoarece, încât, chiar, ca să;*
b.- *deși, cu toate că, măcar că, măcar să, chiar dacă, chiar de, și dacă, chit că, chit să;*
c.- *că, deși, căci, care, chiar să.*
- 21.- Identifică varianta în care conjuncția să introduce o propoziție condițională:
a.- *Este prea cald să pot învăța acum.*
b.- *Să fi învățat mai mult, luam notă mare.*

c.- Este mai bine ca mâine să pleci în excursie.

22.- Ce prop. subordonate sunt în fraza: *Ar fi o îndrăzneală dacă te-aș întreba de ce înveți atâta, deoarece tot ce faci nu e bine.*

a.- SB, CD, CZ, SB;   b.- AT, CI, CZ;   c.- SB, CI, CM, SB.

23.- Ce propoziții introduc conjuncțiile subordonatoare din enunțurile: *Deși pregătit, nu s-a prezentat la examen. Ți se pare că ai înțeles lecția.*

a.- Este o singură propoziție (PP) + CD;   b.- CV + SB;   c.- PP + SB.

24.- În fraza: *Dacă mă vede că sunt mic, atunci trebuie să mă pedepsească?*, subordonatele introduse prin conjuncții sunt în ordine:

a.- CȚ, CM, SB;   b.- CȚ, CD, CD;   c.- CZ, CD, SB.

25.- Subordonatele din fraza: *Este prea corect să nu spună adevărul, dar a învățat atât de mult de-l doare capul.*, sunt în ordine:

a.- CM, CM;   b.- CM, CNS;   c.- CNS, CNS

26.- Care variantă conține numai locuțiuni conjuncționale care introduc prop.cauzale?

a.- cu toate că, odată ce, pentru că;
b.- pentru că, din moment ce, odată ce;
c.- înainte ca să, ca și cum, din cauză că.

27.- Cuvântul și este conjuncție coordonatoare copulativă în enunțul:

a.- *A venit și el ca să-i dau cartea promisă.*   b.- *Afară ninge și e ger.*
c.- *Nu-și amintește ce film a văzut.*

28.- Sunt locuțiuni conjuncționale concluzive numai în varianta:

a.- ca și când, după cum, în concluzie;
b.- prin urmare, în consecință, așadar;
c.- ori,ori, dacă, și dacă, cu toate că.

Răspunsuri și explicații

1.- c.- Cuvântul de este **prepoziție** când însoțește un substantiv (*de piatră*), un pronume (*de noi, de nimic, de acela, de mine*), un numeral (*de cei doi, de tustrei*), un adjectiv (*de isteț*), un adverb (*de dincolo*), dar devine **conjuncție subordonatoare** când este urmată de un verb. Dăm mai jos valorile morfologice ale cuvântului de:

1. - **prepoziție simplă**: *Podul de piatră s-a dărâmat.*

2. - **conjuncție subordonatoare**:

- cu sensul de **dacă** și introduce propoziție CȚ: *De vei învăța,¹/CȚ) vei lua notă mare la examen.²/(PP).*

- cu sensul de **încât** și introduce propoziție CNS: *Am scris atât de mult¹/(PP) de mă doare capul.²/(CNS).*

- cu sensul de **ca să** și introduce propoziție CS: *Am mers în piață¹/(PP) de-am cumpărat gogoși.²/(CS).*

- cu sensul de **chiar dacă** și introduce CV: *De nu vrei,¹/(CȚ) de vrei²/(CV) tot trebuie³/(PP) să pleci.⁴/(SB)*

3. - **pronume relativ** cu sensul de **pe care** și introduce propoziție AT: *Băiatul¹/(PP) de-l vezi²/(AT) este colegul meu.¹/.*

4. - **valoare substantivală:** „De” este prepoziție.

Așadar, primul de este conjuncție subordonatoare (*de vei lua*), al doilea este prepoziție, (*de piele*), al treilea este prepoziție (*de mult*), iar ultimul este conjuncție subordonatoare (*de nu mai ai stare*).

2.- **a.-** Cuvântul or este conjuncție coordonatoare adversativă cu sensul de însă; *le-or* este auxiliar morfologic, ajută la formarea viitorului popular (*le vor înțelege*); ori este conjuncție coordonatoare disjunctivă.

3.- **b.-** Există o categorie de adverbe restrictive, fără funcție sintactică și care se analizează cu următorul cuvânt: *doar, numai, cel mult, cel puțin, măcar, decât*; pentru că este loc. conj. subordon., introduce prop. CZ; numai că este loc. conj. coordonat. adver. cu sensul de dar, iar ca să este conj. subordon. compusă.

4.- **c.-** Pot avea mai multe valori morfologice:

- **SI**

- **conjuncție coordonatoare copulativă** – când leagă două părți de prop. sau două propoziții de același fel;

- **adverb de mod de întărire**, fără funcție sintactică – leagă două părți de propoziție diferite: *Vine și el*.

- **pronume reflexiv**, marcă a construcției reflexive, fără funcție sintactică, se analizează cu verbul: *Nu-și amintește personajul principal*.

- **pronume reflexiv** cu funcția de complement posesiv (după GALR) - vechiul atribut pronominal în dativul posesiv: *Și-a luat paltonul din cuier*.

- **DAR:**

- **substantiv** când are sensul de *cadou* *Am primit un dar de la bunici*.

- **conjuncție coordonatoare adversativă**—când leagă 2 prop.de ac. fel.

- **DE:** - Vezi explicațiile de la grila 1.

5.- **b.-** Conjuncțiile și locuțiunile conjuncționale concluzive sunt: *deci, prin urmare, așadar, în concluzie, în consecință, vasăzică*.

6.- **b.-** Conjuncțiile nu pot fi cuvinte de bază care să primească sufixe și prefixe.

7.- **b.-** Conjuncțiile coordonatoare leagă două părți de propoziție sau două propoziții de același fel. Sunt de patru feluri:

- **copulative:** *și, nici, precum și, și cu;*

- **adversative:** *dar, iar, însă, ci, ba, or, numai că, numai să;*

- **disjunctive:** *sau, ori, fie;*

- **concluzive:** *deci, prin urmare, așadar, în concluzie, în consecință, vasăzică.*

8.- **c.-** Conjuncțiile subordonatoare se întâlnesc numai în frază și leagă o propoziție subordonată de regenta ei: *deoarece, întrucât, deși, fiindcă, că, să, încât etc.*

9.- **b.-** Există o categorie de conjuncții și loc. conj. subord. specifice unor propoziții:

- care introduc CT: *abia ce, înainte ca să, imediat ce, îndată ce, ori de câte ori, cât timp;*

- care introduc CM: *după cum, ca și cum, ca și când, de parcă, cu cât, de ce, pe măsură ce;*

- care introduc CZ: *căci, deoarece, întrucât, fiindcă, pentru că, din cauză că, din pricină că, odată ce, din moment ce, de vreme ce;*

- care introduc CV: *deși, cu toate că, măcar că, măcar să, chiar de, chiar dacă, și dacă, nici să, măcar dacă, indiferent dacă, indiferent de;*
 - care introduc CNS: *încât, încât să, astfel încât, așa încât.*
- 10.- **c.-** Vezi explicațiile de mai sus.
- 11.- **b.-** Loc.conj. **numai că** are sensul de **dar** și stabilește raport de coord. adversativă.
- 12.- **b.-** Raportul de coordonare copulativă dintre cele două propoziții principale este realizat prin locuțiunea conjuncțională **precum și**.
- 13.- **a.-** Vezi explicațiile de la grila 7.
- 14.- **b.-** Forma corectă: *Ți-am dat cartea **pentru că** erai dornic s-o citești. Nu puteam **să** învăț totul într-o zi.*
- 15.- **b.-** Forma corectă: *M-a întrebat **de ce** n-am venit în excursie. Este important **că** ai venit la noi astăzi.*
- 16.- **b.-** Vezi valorile morfologice de la grila 4.
- 17.- **c.-** Adverbele relative **unde, cum, când** sunt elemente de relație care introduc propoziții subordonate, au funcție sintactică în propoziția respectivă, dar se comportă în felul următor:
 - **CUM** + subordonate necircumstanțiale sau CM și CV este adverb relativ cu funcția de c.mod sau nume predicativ; în celelalte subordonate circumstanțiale este conjuncție subordonatoare;
 - **UNDE** + subordonate necircumstanțiale sau CL și CV este adverb cu funcția de c.l.; în celelalte subordonate circumstanțiale este conjuncție subordonatoare;
 - **CÂND** + subordonate necircumstanțiale sau CT este adverb cu funcția de c. timp; în celelalte subordonate circumstanțiale este conjuncție subordonatoare.
- 18.- **a.-** Primul cuvânt **fie** are sensul de **să fie** și este verb copulativ, conjunctiv prezent; următoarele sunt conjuncții coordonatoare disjunctive pereche.
- 19.- **c.-** În prima variantă introduce propoziție condițională, iar în varianta a doua, PR.
- 20.- **b.-** Vezi explicațiile de la grila 9.
- 21.- **b.-** În prima variantă introduce o propoziție CNS, iar în varianta a treia, SB.
- 22.- **a.-** Împărțirea în propoziții și felul lor: *Ar fi o îndrăzneală¹/(PP) dacă te-ai întreba²/(SB) de ce înveți atâta³/(CD) deoarece tot⁴/(CZ) ce faci⁵/(SB) nu e bine.⁴ /*
- 23.- **b.-** Împărțirea în propoziții și felul lor: *Deși (este) pregătit¹/(CV) nu s-a prezentat la examen.²/(PP) Ți se pare³/(PP) că ai înțeles lecția.⁴/(SB).*
- 24.- **c.-** Împărțirea și felul propozițiilor: *Dacă mă vede¹/(CZ) că sunt mic,²/(CD) atunci trebuie³/(PP) să mă pedepsească?⁴/(SB).*
- 25.- **c.-** Împărțirea și felul propozițiilor: *Este prea corect¹/(PP) să nu spună adevărul,²/(CNS) dar a învățat atât de mult,³/(PP) de-l doare capul.⁴/(CNS).*
- 26.- **b.-** Numai în varianta indicată sunt locuțiuni conjuncționale care introduc CZ.
- 27.- **b.-** Cuvântul **și** este conjuncție când leagă două părți de propoziție sau două prop. de același fel. Când leagă două părți de propoziție diferite, este adverb de mod.
- 28.- **b.-** Sunt locuțiuni conjuncționale concluzive numai în varianta indicată.